

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Ändring av idrottslagen för landskapet Åland

1997-98

nr 9

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att idrottslagen för landskapet Åland ändras så att Ålands idrottsförbund skall kunna ges rätt att bevilja vissa av de stöd som utges ur landskapets medel. Det egentliga beslutet om att påföra idrottsförbundet ifrågavarande förvaltningsuppgifter skall fattas av landskapsstyrelsen och landskapsstyrelsen skall också kunna frånta idrottsförbundet uppgifterna. Om idrottsförbundet inte påförs eller fråntas uppgifterna skall idrottsstöden liksom för närvarande fördelas av landskapsstyrelsen.

Lagförslaget grundar sig på en i samma fråga av lagtinget tidigare antagen lag som Republikens president förordnade att förfalla.

MOTIVERING

Den tidigare behandlingen och de tidigare ställningstagandena

I april månad 1996 tillställdes lagtinget ett förslag till ändring av idrottslagen för landskapet Åland (42/83). Avsikten med förslaget var att göra det möjligt att ge idrottsrörelsen rätt att själv fördela de stöd som i landskapets budget anslås för att främja idrotts- och motionsverksamheten. Lagförslaget (framst nr 21/1995-96) var utformat så att det rådgivande organet Ålands idrottsråd skulle försvinna och så att landskapsstyrelsen gavs befogenhet att besluta att ifrågavarande stöd skulle beviljas av "en organisation vars syfte huvudsakligen är att organisera idrotts- och motionsverksamheten i landskapet". Den organisation som avsågs var Ålands idrottsförbund, en registrerad förening som enligt sina stadgar är en samarbetsorganisation för idrotts- och motionsrörelsen i landskapet. Utformningen var sådan att det ankom på landskapsstyrelsen att bevilja stöden, om uppgiften inte påförts idrottsförbundet eller någon annan organisation som finns för i huvudsak samma ändamål.

Lagtinget antog lagförslaget utan några ändringar i sak i september månad 1996. Republikens president förordnade dock att den av lagtinget antagna lagen skulle förfalla. Presidentens skrivelse till landskapsstyrelsen i ärendet lyder:

"Ålands lagting har den 20 september 1996 fattat beslut om antagande av landskapslag om ändring av idrottslagen för landskapet Åland.

Lagtingsbeslutet gör det möjligt att överföra handhavandet av förvaltningsangelägenheter till en organisation som står utanför den egentliga offentliga förvaltningen. I självstyrelselagen för Åland ingår inte några uttryckliga stadganden om detta. Då landskapet enligt 18 § 1 punkten självstyrelselagen för Åland har lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapsstyrelsen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, bör med tillämpning av 27 punkten nämnda paragraf lagstiftningsbehörigheten på det område, varom nu är fråga, anses tillkomma landskapet.

Enligt 92 § 1 mom. regeringsformen skall lag vid laga påföljd noggrant iakttas i all tjänsteverksamhet. Detta lagrum bör iakttas även vid utövandet av medelbar offentlig förvaltning. Ett stadgande om överförande av offentlig förvaltning till en privat organisation bör därför innehålla närmare bestämmelser åtminstone om organisationens namn och verksamhetsform samt om rätten att söka ändring i organisationens avgörande. Sådana bestämmelser saknas i lagtingsbeslutet. Enligt 27 § 1 punkten självstyrelselagen för Åland har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om bl.a. avvikelser från grundlag.

Med hänvisning till det ovan sagda har jag, efter att Ålandsdelegationen avgivit utlåtande i saken och efter att ha inhämtat utlåtande av högsta domstolen, med stöd av 19 § 2 mom. självstyrelselagen för Åland beslutat förordna att landskapslagen skall förfalla, vilket Landskapsstyrelsen härmed meddelas för kännedom.

Helsingfors, i statsrådet den 10 januari 1997

Republikens President

Martti Ahtisaari

Justitieminister Kari Häkämies"

Det lagrum, 92 § 1 mom. RF, till vilket presidenten hänvisar i sin skrivelse lyder: "I all tjänsteverksamhet skall vid laga påföljd lag noggrant iakttagas." Av detta lagrum följer enligt presidentens skrivelse att överföring av förvaltningsuppgifter på enskild, d.v.s. på sådana som står utanför den offentliga förvaltningen, är tillåten endast om två minimikrav är uppfyllda. Minimikraven är enligt skrivelsen att en möjlighet att söka ändring i besluten finns och att, i de fall då den enskilde är en organisation, organisationens namn och verksamhetsform anges.

Det nya förslaget

Landskapsstyrelsen har till ny prövning upptagit frågan om att överföra rätten att bevilja idrottsbidragen på Ålands idrottsförbund. Landskapsstyrelsen har härvid bedömt att de skäl som låg till grund för det tidigare lagförslaget och lagtingets antagande av den lag som fälldes bör föranleda ett nytt lagförslag i ärendet. De brister som var orsak till att den tidigare antagna lagen förordnades att förfalla skall dock åtgärdas. Jämfört med den tidigare antagna lagen föreslår landskapsstyrelsen dessutom att vissa andra ändringar görs. Dessa andra ändringar är i huvudsak sådana som hör samman med beslutsfattandet inom idrottsförbundet och dessutom föreslås också lagens 18 § 1 mom. upphävt. Att 18 § 1 mom. föreslås upphävt föranleds av att det, till följd av de ändringar som gjordes redan i den tidigare antagna lagen (17 §), inte längre skall förekomma något särskilt godkännande av föreningar och organisationer för att de skall kunna komma i fråga när idrottsstöden beviljas.

Utövande av offentlig förvaltning genom enskild, eller medelbar offentlig förvaltning eller enbart medelbar förvaltning som det också kallas, är inte någon ny företeelse. Såväl i landskapet som i riket och andra länder är medelbar förvaltning någonting som inte är speciellt ovanligt. I sitt utlåtande till Republikens president över ändringen av idrottslagen konstaterar Högsta domstolen bl.a. att landskapslagen om skogsvårdsföreningar (10/52) är ett exempel på en landskapslag genom vilken offentlig förvaltning påförts enskild.

När landskapslagen om skogsvårdsföreningar tillkom ägnades inte någon särskild uppmärksamhet åt de principiella frågeställningar som hör samman med medelbar förvaltning. Dessa frågeställningar torde inte ha ägnats uppmärksamhet vid tillkomsten av

någon landskapslag förrän nu, vid tillkomsten av den ändring av idrottslagen som förordnades att förfalla.

De krav som enligt presidentens skrivelse skall vara uppfyllda för att medelbar förvaltning skall kunna komma i fråga bör betraktas som minimikrav. Det finns därför orsak att överväga om också andra krav bör uppställas. För den verksamhet som bedrivs inom den offentliga förvaltningen och bl.a. består i myndighetsutövning finns det nämligen ett omfattande regelverk som gäller inte bara besvärsrätten utan också bl.a. tjänstemannaansvar, offentlighet, tystnadsplikt och handläggningen av ärendena. Regelverket för den offentliga förvaltningen kan, enkelt uttryckt, sägas finnas till för att tillgodse den enskildes intresse gentemot det allmänna och för att skapa förutsättningar för riktiga beslut i både materiellt och formellt hänseende. Förutom de frågeställningar som hör samman med vilka delar av de för den offentliga förvaltningen specifika reglerna som bör göras tillämpliga på olika former av medelbar förvaltning berörs också maktfördelningen lagting - landskapsstyrelse.

Till den del fråga är om maktfördelningen lagting - landskapsstyrelse konstaterar landskapstyrelsen att den fällda lagen var uppbyggd så att landskapsstyrelsen genom en uttrycklig bestämmelse i lagen gavs behörighet att överföra i lagen avgränsade uppgifter på en organisation som finns till för ett bestämt ändamål. Delegeringsbestämmelsen var alltså så utformad att ingen oklarhet kunde anses gälla om den behörighet landskapsstyrelsen erhöll genom lagen. Någon orsak att i förevarande ärende kräva att den egentliga uppgiftsöverföringen skall ske genom lag, dvs. av lagtinget, bedömer landskapsstyrelsen att det inte finns. Av särskild vikt är här det faktum att inte enskilda personer utan endast organisationer och föreningar berörs direkt av idrottsstöden. Landskapsstyrelsen föreslår sålunda att, liksom enligt den tidigare antagna lagen, lagen utformas så att det skall vara landskapsstyrelsen som beslutar om de aktuella förvaltningsuppgifterna skall påföras idrottsförbundet och följaktligen också landskapsstyrelsen som skall kunna frånta idrottsförbundet uppgifterna. Idrottsförbundets namn och verksamhetsform skall uttryckligen anges i lagen, vilket förutsätts i presidentens skrivelse.

Utöver det att idrottsförbundets namn och verksamhetsform skall anges förutsätts det enligt presidentens skrivelse att en besvärsmöjlighet skall finnas. Av presidentens skrivelse torde också följa att en sådan inte skall anses finnas på grund av 25 § 1 mom. självstyrelselagen. Överhuvudtaget synes man inte vara benägen att anse att de regler som gäller den offentliga förvaltningen skall anses vara analogt tillämpliga vid medelbar förvaltning.

Den allmänna rätten att söka ändring genom besvär är en del av en helhet som utgörs av det regelverk som är tillämpligt inom den offentliga förvaltningen. De regler som gäller beslutsfattandet i vid bemärkelse hör åtminstone till viss del samman med besvärsrätten. Sålunda bör rätten att söka ändring genom besvär anses förutsätta att ärendena handläggs på ett sätt som inte alltför mycket kan avvika från de handläggningsregler som iakttas inom den offentliga förvaltningen. Besvärsmöjligheten bör dessutom anses förutsätta att besluten utformas på ett godtagbart sätt och delges.

Av de skäl som anges ovan föreslår landskapsstyrelsen att det i lagen uttryckligen

anges dels att 3 kap. landskapslagen om ärendenas handläggning i landskapsstyrelsen (58/75) skall iakttas i tillämpliga delar och dels att besluten skall delges på ett visst sätt. Dessutom föreslås bestämmelser intagna enligt vilka den allmänna besvärstiden om 30 dagar skall gälla och idrottsförbundet vara skyldigt att foga en i förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996) avsedd besvärсанvisning till sitt beslut. Några andra delar av det regelverk som gäller verksamheten inom den offentliga förvaltningen bedömer landskapsstyrelsen att inte är nödvändiga med tanke på ifrågavarande ärendens natur och vem som berörs av besluten. När denna bedömning gjorts har också beaktats att landskapsstyrelsen skall uppställa villkor för hur understöden skall fördelas och utbetalas.

Ekonomiska och administrativa konsekvenser

I den framställning som innehöll det lagförslag som antogs och förordnades att förfalla redogjorde landskapsstyrelsen för de ekonomiska och administrativa konsekvenserna av ändringarna. Eftersom den fällda lagen ligger till grund för det lagförslag som ingår i denna framställning, och inte i grunden avviker från den, är också de ekonomiska och administrativa konsekvenserna av lagförslaget i huvudsak oförändrade jämfört med det tidigare lagförslaget.

Jämfört med den fällda lagen ställs det i framställningen krav på att ett visst förfarande skall iakttas inom idrottsförbundet när idrottsstöden fördelas och utbetalas. Dessutom har en regel införts om att ändring i idrottsförbundets beslut får sökas genom besvär hos landskapsstyrelsen. Dessa bestämmelser påverkar arbetet inom idrottsförbundet och landskapsstyrelsen. Landskapsstyrelsen bedömer dock att bestämmelserna i fråga inte medför några nya kostnader för vare sig idrottsförbundet eller landskapsstyrelsen.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lag

LANDSKAPSLAG om ändring av idrottslagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 4 § 2 mom., 15 §, 18 § 1 mom. och 20 § idrottslagen den 25 juli 1983 för landskapet Åland (42/83), av dessa lagrum 15 § sådan den lyder i landskapslagen den 19 oktober 1993 (95/93), samt

ändras 17, 21 och 28 §§, av dessa lagrum 28 § sådan den lyder i landskapslagen den 19 oktober 1993 (95/93), som följer:

17 §

Landskapsstyrelsen kan besluta att landskapsunderstödet till idrottsorganisationer och -föreningar skall fördelas och utbetalas av den registrerade föreningen Ålands idrottsförbund rf., som är en samarbetsorganisation för den åländska idrotts- och motionsrörelsen. Landskapsstyrelsen skall samtidigt besluta om allmänna villkor för fördelningen och utbetalningen av understöden.

När idrottsförbundet handlägger ett ärende som består i fördelning eller utbetalning av landskapsunderstöd skall bestämmelserna i 3 kap. landskapslagen om ärendenas handläggning i landskapsstyrelsen (58/75) iakttas i tillämpliga delar. De beslut som idrottsförbundet fattar och som gäller landskapsunderstöd till en idrottsorganisation eller -förening skall delges organisationen eller föreningen genom postens förmedling mot mottagningsbevis eller genom att iaktta ett annat delgivningsförfarande som allmänt tillämpas inom den offentliga förvaltningen för enskild delgivning.

21 §

Landskapsstyrelsen kan besluta att en organisation eller en förening skall till landskapet återbetala mottaget landskapsunderstöd eller del därav om

a) för mottagandet av landskapsunderstöd eller förskott därav lämnats felaktiga eller vilseledade uppgifter,

b) det i samband med revision eller annars framgår att landskapsunderstöd betalats utan grund eller

c) av landskapsstyrelsen beslutade villkor för landskapsunderstöd inte följts.

Landskapsstyrelsen kan avseende belopp, som enligt 1 mom. skall återbetalas, besluta att den berörda organisationen eller föreningen dessutom skall betala en årlig ränta från ingången av den månad under vilken ett förskott eller ett slutligt landskapsunderstöd utbetalats.

28 §

Den som är missnöjd med ett beslut som Ålands idrottförbund r.f. fattat i ett ärende som gäller fördelning och utbetalning av landskapsunderstöd får söka ändring i beslutet genom besvär hos landskapsstyrelsen.

Besvären skall anföras inom 30 dagar från den dag då beslutet delgavs. Till ett beslut som får överklagas skall idrottsförbundet foga en i förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996) avsedd besvärсанvisning.

Denna lag träder i kraft den

Mariehamn den 6 november 1997

L a n t r å d

Roger Jansson

Föredragande ledamot

Harriet Lindeman

LANDSKAPSLAG
om ändring av idrottslagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 4 § 2 mom., 15 §, 18 § 1 mom. och 20 § idrottslagen den 25 juli 1983 för landskapet Åland (42/83), av dessa lagrum 15 § sådan den lyder i landskapslagen den 19 oktober 1993 (95/93), samt

ändras 17, 21 och 28 §§, av dessa lagrum 28 § sådan den lyder i landskapslagen den 19 oktober 1993 (95/93), som följer:

Gällande lydelse

Förslagen lydelse

4 §

(upphävs)

I angelägenheter som avses i denna lag biträds landskapsstyrelsen av idrottsrådet. Närmare bestämmelser om idrottsrådets sammansättning och verksamhet finns i reglemente.

15 §

(upphävs)

Lån skall återbetalas inom 15 år efter dagen då den första raten lyftes. Återbetalningen börjar under det tredje kalenderåret efter dagen då lånets första rat lyftes. I övrigt gäller om återbetalningen och låneräntan vad landskapsstyrelsen beslutar.

17 §

Landskapsstyrelsen bestämmer, efter att ha inhämtat idrottsrådets yttrande i ärendet, vilka registrerade centrala idrottsorganisationer och specialidrottsföreningar som kan erhålla landskapsunderstöd med stöd av denna lag.

17 §

Landskapsstyrelsen kan besluta att landskapsunderstödet till idrottsorganisationer och -föreningar skall fördelas och utbetalas av den registrerade föreningen Ålands idrottsförbund rf., som är en samarbetsorganisation för den åländska idrotts- och motionsrörelsen. Landskapsstyrelsen skall samtidigt besluta om allmänna villkor för fördelningen och utbetalningen av understöden.

När idrottsförbundet handlägger ett ärende som består i fördelning eller utbetalning av landskapsunderstöd skall bestämmelserna i 3 kap. landskapslagen om ärendenas handläggning i landskapsstyrelsen (58/75) iakttas i tillämpliga delar. De beslut som idrottsförbundet fattar och som gäller landskapsunderstöd till en idrottsorganisation eller -förening skall delges organisationen eller föreningen genom postens förmedling mot mottagningsbevis eller genom att iaktta ett annat delgivningsförfarande som allmänt tillämpas inom den offentliga förvaltningen för enskild delgivning.

18 §

Organisation eller förening skall, för att bli godkänd som i 17 § avsedd organisation eller förening, insända ansökan till landskapsstyrelsen. Till ansökan skall fogas utredning om organisationens eller föreningens uppbyggnad, medlemskår, verksamhet och ekonomi.

(upphävs)

20 §

I 17 § avsedd organisation eller förening skall ansöka om landskapsunderstöd hos landskapsstyrelsen senast den 30 november året före understödsåret.

Redogörelse för räkenskaperna beträffande användningen av understöd skall inlämnas till landskapsstyrelsen senast den 30 april året efter understödsåret, om inte landskapsstyrelsen annorlunda beslutar.

(upphävs)

21 §

Om landskapsunderstödet överstiger 85 procent av organisationens eller föreningens godtagbara verksamhetsutgifter enligt bokslutet för ifrågavarande år, är organisationen eller föreningen skyldig att till landskapsstyrelsen återbära landskapsunderstöd som uppburits till för stort belopp, såvida annat inte av särskilt skäl beslutats beträffande viss organisation eller förening då beslutet om understöd fattades.

Landskapsstyrelsen kan besluta att organisation eller förening skall återbära erhållet landskapsunderstöd eller del därav jämte en årlig ränta, i enlighet med vad därom i riket är stadgat, från ingången av den månad under vilken förskott på landskapsunderstöd eller det slutliga understödet utbetalts

1) om för erhållande av landskapsunderstöd eller förskott därav lämnats felaktiga eller vilseledande uppgifter;

2) om det i samband med revision eller annars framgår att landskapsunderstöd erlagts utan grund; eller

3) om villkor som ansluter sig till erhållande av landskapsunderstöd inte iakttagits.

28 §

Landskapsstyrelsen prövar ansökningar om understöd och lån efter att idrottsrådet uppgjort förslag till fördelning av understöden och lånen.

21 §

Landskapsstyrelsen kan besluta att en organisation eller en förening skall till landskapet återbetala **mottaget** landskapsunderstöd eller del därav **om**

a) för **mottagandet** av landskapsunderstöd eller förskott därav lämnats felaktiga eller vilseledade uppgifter,

b) det i samband med revision eller annars framgår att landskapsunderstöd **betalats** utan grund eller

c) av landskapsstyrelsen **beslutade villkor för landskapsunderstöd inte följts.**

Landskapsstyrelsen kan avseende belopp, som enligt 1 mom. skall återbetalas, besluta att den berörda organisationen eller föreningen dessutom skall betala en årlig ränta från ingången av den månad under vilken ett förskott eller ett slutligt landskapsunderstöd utbetalats.

28 §

Den som är missnöjd med ett beslut som Ålands idrottförbund rf. fattat i ett ärende som gäller fördelning och utbetalning av landskapsunderstöd får söka ändring i beslutet genom besvär hos landskapsstyrelsen.

Besvären skall anföras inom 30 dagar från den dag då beslutet delgavs. Till ett beslut som får överklagas skall idrottsförbundet foga en i förvaltnings-

**processlagen (FFS 586/1996) avsedd
besvärsanvisning.**

Denna lag träder i kraft den